

Hírek, ismertetések

Összeállította: Kázmér Miklós

TÁJÉKOZTATÓ

Geológusok sírjai a Nemzeti Sírkertben

A Magyar Köztársaság Kormánya által a 146/1999. (X. 1.) számú rendelet 3. paragrafusa a) pontjában adott felhatalmazás alapján a Nemzeti Kegyeleti Bizottságnak kell döntenie a temető, hősi temető, hősi temetési hely, temetkezési emlékhely, temetési hely Nemzeti Sírkert részeként történő nyilvántartásba vételéről. E felhatalmazás, valamint a „Mód-szerint a Nemzeti Sírkertté nyilvánításról” (Magyar Közlöny 2001. 93. sz. 6651–6652. old.) alapján a Nemzeti Kegyeleti Bizottság a 2002. július 30-án megtartott ülésén a Magyarhoni Földtani Társulat és a Magyar Állami Földtani Intézet felterjesztésére a budapesti Farkasréti temető feldolgozásának első ütemében „A” fokozatban HORUSITZKY Ferenc, KERTAI György, SCHMIDT Eligius Róbert, TELEGDY-ROTH Károly, VENDL Aladár, VITÁLS Sándor, KADIĆ Ottokár, SEMSEY Andor és TASNÁDI KUBACSKA András, „B” kategóriában pedig KOCH Antal, KORMOS Tivadar, SCHERF Emil és SZONTÁGH Tamás sírját a Nemzeti Sírkertbe sorolta (Magyar Közlöny 2002. 144. sz. 8022–8028. old.).

Az „A” és „B” fokozat jelentése: „A) Végleges odatarozás országos szempontok alapján (felülbírlás 50 évenként — elsősorban 30 évnél régebben eltemetett halottak esetében). A NKB egyhangú döntése kell hozzá. B) 30 éves odasorolás. Az első felvétel a Nemzeti Sírkertbe mindenképp csak 30 évre (az első lejáratú időre – 30 éven belül eltemetett halottak és új halottak esetében) szóljon, utána következnek automatikus felülvizsgálat. A NKB többségi döntése kell hozzá.” (Magyar Közlöny 2001. 93. sz. 6651. old.).

HÁLA József

ÉVFORDUIÓK

2004. március 6-án, születésének évfordulóján avatták föl Hajdúszoboszlón azt az emlékkövet, mely város belsejében, a 4-es út mellett, a PÁVAI VAJNA Ferenc (1886–1964) által kitűzött helyen a térség nagy kincsének fölledezésére és magára e kincs föltárójára emlékezteti az arrajáról.

Az Önkormányzat, a Gyógyfürdő, a nevét viselő általános iskola (igazgatója, SZIKSZAI Miklós

volt a lelke ennek az ünnepségsorozatnak) mellett a Magyar Hidrológiai Társaság, a Magyarhoni Földtani Társulat, a Debreceni Egyetem és a Magyar Állami Földtani Intézet is elhozta ide koszorúját, ünnepi szavait: leróni az illó tiszteletet az előtt a ma már joggal legendás életűnek emlegetett hajdani tudós előtt, akinek az ismeretei és valljuk meg: szinte különösége, olykor macakcsága, és széles ismeretanyaga, meglepő gondolatai, zseniális meglátásai nélkül ma nem lenne annyi jó hírű, gyógyhatásúnak ismert hévízes fürdő az Alföldön.

PAPP Péter

RENDEZVÉNYEK

KRIVÁN Pál volt főtítkáruk tiszteletére a Tudománytörténeti Szakosztály 2003. decemberében egy különleges kiállítást szervezett a Magyar Állami Földtani Intézetben, SZÖNOKY Miklós szegedi kollégánk gyűjteményének bemutatásával. A kiállított anyag kisebb része még — első terepi mesterére emlékezve — a KRIVÁN-hagyatékból származó löszbakák voltak, melyeket a család kölcsönzött erre a pár hónapos téli tárlatra. A többi — a „nevesített” természetalkotta szobroknak három nagy vitrint megtöltő egyedülálló sorozata — mind SZÖNOKY Miklós több évtizedes terepi munkájának volt afféle gyűjtési „mellékterméke” a dél-alföldi és dunántúli fiatal üledékes területeken, ezekkel a szivárgó oldatok nyomán képződött, és a szemlélő fantáziáját valóban megindító, különleges formákkal. A tárlat sikere nyomán a tavaszi hónapokban (a legújabb hírek szerint) további helyi kiállításokra kerül majd sor.

SZEMÉLYI HÍREK

TÖVISSI József kolozsvári földrajzprofesszort 2004. március 6-án az Erdélyi Múzeum Egyesület tiszteleti taggá választotta. Munkássága szorosan kötődik a geológiához: kandidátusi értekezését az Olt kavicsterüzetéről készítette.

***

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kara gyűjteményeit egye-

sítve Természettudományi Múzeumot alapított (<http://nhm.geology.elte.hu>). A születőben lévő intézmény debütálása a Láva — fotó- és kőzetkiállítás, mely 2004. április 22-én nyílt meg a Kar látogatóközpontjában (Budapest, Pázmány Péter sétány 1/c), az Ásványtárban. Tervezői és a kiállított anyag gyűjtői HARANGI Szabolcs egyetemi docens, a Kőzettani és Geokémiai tanszék vezetője, valamint LUKÁCS Réka PhD hallgató. Az időszaki kiállítás — valamint a múzeum többi bemutató helye — június 22-ig látogatható, minden hétfőn, szerdán és pénteken 10—16 óráig.

MEGJELENT KÖNYVEK

A recenziós példányokatt a következő címre küldjék: KÁZMÉR Miklós, ELTE Őslénytani Tanszék, 1518 Budapest, Pf. 120. Kérjük, adják meg a könyv árát és azt, hogy hol vásárolható/rendelhető meg.

BODOKY Tamás (főszerkesztő) 2004: 50 éves a Magyar Geofizikusok Egyesülete, 1954—2004. — Magyar Geofizikusok Egyesülete, Budapest, 327 oldal, számos ábra, táblázat és fénykép. ISBN 963 8161 21 3. Árjelölés nélkül.

DULAI Alfréd 2002: A Dunántúli-középhegység hettangi és kora-szinemuri (kora-jura) Brachiopoda faunája I. Diverzitás, rétegtani elterjedés, paleoökológia, paleobiogeográfia, faunafejlődés. — A Bakony Természettudományi Kutatásának eredményei 26, 112 oldal, 47 ábra, 2 táblázat. ISBN 963 204 945 4. ISSN 0408 2427. Megrendelhető: Bakonyi Természettudományi Múzeum, 8420 Zirc, Rákóczi tér 1. Ára: 1300 Ft.

DULAI Alfréd 2003: A Dunántúli-középhegység hettangi és kora-szinemuri (kora-jura) Brachiopoda faunája II. Rendszertani leírások. — A Bakony Természettudományi Kutatásának eredményei 27, 144 oldal, 24 ábra, 20 fényképtábla. ISBN 963 212 728 5. ISSN 0408 2427. Megrendelhető: Bakonyi Természettudományi Múzeum, 8420 Zirc, Rákóczi tér 1. Ára: 1300 Ft.

PODANI János 2003: A szárazföldi növények evolúciója és rendszertana. — ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 296 oldal. ISBN 963 463 632 2. Ára 3200 Ft. Megrendelhető: ELTE Eötvös Kiadó, 1056 Budapest, Szerb u. 21—23.

SEBE Krisztina, KOVÁCS János, TÓTH Gábor & CSISZÁR Csaba 2004: Angol-magyar geomorfológiai szótár. Megrendelhető: Tóth Gábor, BDF Természettudományi Tanszék. E-mail: tothg@fs2.

KÖNYVISMERTETÉS

HÁLA József (2003): Hogyan gyűjtöttek elődeink? Mentor Kiadó, Marosvásárhely (Tîrgu Mureș), 321 oldal.

A néprajztudományra s annak módszereire, történetére utal elsősorban ez a részletes jegyzet-apparátussal-bibliográfiával ellátott — és szinte számlálhatatlan sokaságú képpel is gazdagított — igényesen összeállított tanulmánygyűjtemény. Olyan tudós elődöket gyűjtött egybe most a MÁFI Tudománytörténeti Archívumának kezelőjeként-kutatójaként már évtizedek óta jólismert szerző, akiknek neve Erdélyben is ismerős lehet — vagy épp ismerősnek kellene lennie.

Ebben kiadványban ugyanis a 19. századi hazai ethnographia olyan alakjai mellett, mint ORBÁN Balázs vagy GYARMATHY Zsigáné olyan más „terepjáró életmódú” tudósok is benne vannak, mint TÉGLÁSI ERCSEI József, HERRMANN Antal, JANKÓ János, PÁVAI-VAJNA Ferenc és NÓPCSA Ferenc. Tudósiak voltak mind, valamikor azokban az időkben a földrajznak s a néprajznak, a későbbiekben pedig már a geológiának.

A gazdagon dokumentált kötetről szólva tehát kollégáinknak alapvető tájékoztatására talán a legjobb, ha PALÁDI-KOVÁCS Attila akadémikusnak, a néprajz egyetemi tanárának értékelő szavait ajánlom az Olvasó figyelmébe. Háromoldalmi előszavából is látható, ezek a — valamilyen változatban korábban már általában nyomdafestéket látott — tanulmányok valóban sok alig ismert — vagy épp rosszul tudott — adatot tárnak fel. A könyv figyelmes használata sokkal közelebb viheti tehát a mai kutatókat a korábbi kutatási körülmények megismeréséhez, ezáltal a korábbi páratlan tudományos teljesítmények megértéséhez is.

Érdekes egyébként könyvjelzővel olvasgatni a gazdag jegyzetapparátussal megjelent kötetet, mert a tizenegy fejezethez — s közülük háromhoz még (Melléklet címmel) eredeti szövegközlés is kapcsolódik — tartozó tudnivalók csak a könyv végén lévő Függelékben (a Szerző első közlési adatainak felsorolása után elhelyezett majd száz oldalon) található meg, ott viszont valóban bőségesen, előbb minden esetben a számított jegyzeteket, utána pedig a fejezethez tartozó irodalomlistát adva.

Példányszám-adatokkal nem rendelkezve csak remélünk lehet, hogy kötet valóban hasznossá válik: eljut határon túl és innen azokra a területekre, ahol legalább könyvtárakban a kutatók kézbe is vehetik.

PAPP Péter